17.9.2025

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

HE 65/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi raideliikennelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Asiantuntijalausunto

Pyydettynä lausuntona valiokuntakuulemiseen koskien HE 65/2025 vp totean seuraavaa:

Metsäteollisuus ry kannattaa lakiesitykseen sisältyvää OJSD/GOST-kalustonyksiköiden väliaikaisen käytön jatkamista kahdella vuodella vuoden 2028 loppuun Suomen sisäisessä liikenteessä ja pitää lakimuutosta välttämättömänä metsäteollisuuden raakapuun saannin varmistamiseksi.

Venäjän Ukrainaan kohdistama hyökkäyssota vuonna 2022 muutti metsäteollisuuden raaka-ainevirtoja, kun noin yhdeksän miljoonan kuutiometrin vuotuinen puuntuonti Venäjältä päättyi nopeasti. Puutavarakuljetukset perustuivat merkittävissä osin OJSD-kalustolle rajan ylittävän liikenteen takia. Kuljetusvirtojen kääntyessä uudelleen vuonna 2022 tehty väliaikainen muutos sallia suoraan tai tytäryhtiön kautta omistettu tai kolmansista maista vuokratun kaluston käyttö kotimaan liikenteessä ratkaisi äkillisesti syntyneen kalustopulan.

Liikenne- ja viestintäministeriön perustama seurantaryhmä on seurannut kaluston käytön vaikutuksia, ja Liikenteen turvallisuusvirasto on antanut työn pohjalta ohjeita kaluston kunnon varmistamiseksi. Kalusto on toiminut hyvin eikä turvallisuusongelmia ole ollut. Kaluston turvallisuusohjeita on kehitetty. Rajoitetulla nopeudella operoitava kalusto ei ole myöskään merkittävästi lisännyt rataverkon kulumaa.

Väliaikaisen poikkeuksen voimaan saattamisen yhteydessä vuonna 2022 arvioitiin neljän vuoden olevan riittävä aika takaamaan yrityksille edellytykset tehdä päätökset puunhankinnan logistiikasta. Tässä vaiheessa voidaan todeta, että Ukrainan sodasta alkanut toimintaympäristön muutoksen laajuutta ja vaikuttavuutta investointivarmuuteen ja kotimaisiin puuvirtoihin oli vaikea ennakoida. Vallitsevien epävarmuustekijöiden vuoksi on perusteltua mahdollistaa yrityksille lisää aikaa sopeutua ja reagoida muutokseen.

Yleisellä tasolla on todettava, että työtä toimivan raidemarkkinan ja kaluston markkinaehtoisen saatavuuden eteen on päämäärätietoisesti jatkettava. Ratakuljetusten käytön lisääminen on keskeinen metsäteollisuuden tavoite, joka edellyttää raidemarkkinan tosiasiallisten kilpailun esteiden ja pullonkaulojen poistamista. Suomen rataverkolta on hävinnyt iso määrä asiakkaita mm. transiton muodossa, jolloin raidejärjestelmän kustannukset katetaan yhä pienemmän asiakaspoolin toimin. Kilpailtu markkina mahdollistaisi osaltaan kuljetusten tehokkuuden ja raidekuljetusten markkinan kasvattamisen eurooppalaiselle tasolle.

17.9.2025

Ilkka Hamunen
Logistiikkapäällikkö